

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 32. Ita Christus Patrem in oratione reueritus est, vt sicut dicit D. Chrysostomus meruerit, vt Pater illum similiter reuereretur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

VI. Nec non tui ipsius.

In vita Numa.

Ps. 101. 18. Eccl. 5. 21.

Ps. 117. 1. 2. Tim. 2.

Ho. 79. ad pop. ad uia.

VII. Quid significet manuum extensio. Ho. 29.

tione compositio corporis tui quoque gratia, te ipsum tali constituendo situ (ex doctrina D. Augustini) qui tibi fuerit magis opportunus ut tanto feruentius ores & quietius. *Componenda sunt ad orationem membra corporis pro tempore ad mouendum animum.* Ideo (ait praefatus doctor Sanctus) die quodam oraturus Dauid, *Sedit coram Domino:* quia longam quietamq; Deo offerre uidebatur orationem. Etat autem hic modus orandi, etiam apud gentiles Regibus familiaris, ut refert Plutarchus de nominatissimo illo Numa Pompilio secundo Rom. Rege Romuli successore: nec non hoc erat Pythagorae praeceptum illis qui Deo supplicare proponebant. *Adoraturi sedent:* quo corporis situ quietem indicabat & solitudinem, qua coram Deo illis orationi vacare conueniat. Alias alij praeferebant formas quae magis deuotionem suam excitarent mouerentque Spiritum, ut praediximus. De patre nostro S. Dominico refert D. Antoninus Archiepiscopus Florentinus quod nouem orandi figuras assumeret, iuxta Spiritus sui dispositionem: quandoque sedebat, alias stabat, modò manus in aëra protendebat, nunc crucis formam exprimebat, modò genuflexus, modò populus uacabat orationi. Sed quod plurimum refert ad orationem, uirtus est humilitatis, iuxta illud Plaltery. *Respexit in orationem humilium, & non spernit precem eorum.* Oratio humilium se uelut penetrat: sicut ille proposito conformior est, qui profundiorē praefert humilitatem, animamque excitat. tantò feruentius. Hinc communiter Sancti stant in oratione, se Deo uelut humiles fidelesque seruos suos representantes, quibus proprium est coram Dominis suis adstare suum per hoc testando animum illi seruiendi promptissimum. Sic orabat fidelis ille Dei seruus Moyses uictoriam contra Amalecitas impetraturus: eo situ descebat Dauid famulos Domini coram illo psallentes & orantes. *Benedicite Dominum omnes serui Domini, qui statis in domo Domini.* Et Apostoles hoc praecipit. *Uolo uiros stantes orare, &c. leuantes manus suas.*

Significat ex sententia D. Chrysostomi haec manuum elatio illas representare Domino mundas ab omni eo quod offendit illum, easque totas illius dedicare famulatu, ut decet seruos fideles, & hoc modo statuit Ecclesia ut sacerdotes sui & ministri stent elatis in altum manibus. Quamuis aliam hoc habeat rationem quam signant D. Gregorius a & D. Bernardus. *Quam stant adiuuanti est & descendenti, Eli-*

git sibi Deus sacerdotes populo adiutores, qui in medio se statuunt inter Deum & homines, manus extendentes, Deum quasi cohibentes. Et hoc Moyses declaratur (teste D. Hieron.) quando ipse Moyses coram Deo stans: *Ser Moyses,* sic illi serua. *Deus ait. Dimitte me ut transcuratur super meus castra populum istum.* Similiter hac manuum extensione, inquit D. Ambr. e quasi crucis figuram hinc expriment, Christum representantes crucifixum, cuius intuitus Patris ueteris uiscera commouerat efficacissimè. *Idco eleuatis manibus orare praecipitur, ut in ipso quoque membrorum gestu possint in Domino fatamur: uuae enim citius ustra exultantur oratio cum Christo, quem mens loquitur, & sic etiam corpus imitatur.* Diuinus hoc est oculis ardeat eum offerre, qui memoriam eius uiuacis prode daret quam ille caelestis quem Dominus Noë praefert ostendit. Et haec ea figura est, inquit ille, quae Moyses contra Amalecitas orando praualuit. *Hoc exemplo Moyses cum contra Amalecitas pugnaret, non armis, non ferro, sed eleuatis ad Deum manibus superauit. Sic enim uerba scriptum. Cum eleuasset manus suas Moyses, uincit Israel, cum autem deposuisset manus suas, uincit Amalec.* Itaque dum te praeparas ad orationem, te ipsum coram Deo eiusque praesentia representata, seruum te confessus inutilem, atque ad diuinum eius ore suspensum, ut quam primum manibus, omnibusque uiribus tuis accurras mandatum eius impleturus. Hoc concessio tu iudex esto quam uacillanti tuo sit necessaria dispositio, quando te accingis ad orationem, quantumque abesse debeat à desiderando aliquid uoluntati diuinae eius praescripto, legique contrarium.

§. 32. Ita Christus Patrem in oratione ueneratus est, ut sicut dicit D. Chrysostomus memnerit, ut Pater illum similiter ueneretur.

Oratio ob eandem hanc rationem: quia figura quae magis excitat humilitatem, est demissior & profundior, solent ecclesi communiterea se componere. Hinc induunt cincta, cinctem capiti iniiciunt flectuntque genua totalem coram Deo demonstrando submissionem. Ad huius iudicium ambo genua flectebant in terra Dei protellati Maiestatem: ipse enim hoc ob talem postulat rationem. *Uuo ego, dicit Dominus, quia michi seruabitur omnis gens.* Terra Regibus & Principibus uoum tantummodo genu inclinatur, in figuram quod non sint pleni totius hominibus.

1. mius Domini: Si nauque sint corporum, & po libitu de illis possint disponere, non tamen de animabus, cordibus & voluntatibus: hoc etiam Dominum soli Deo reseruator. Unde non recitator vidisse in sacris litteris orationem Salomon abiectione illo templo magifico Deoque illud consecratur, *verumque genu in terram*. S. & magno illa sacerdos, doctoque spiritibus Eldas sic ait: *Curuani genua meo, & expandi manus meas ad Dominum Deum meum*. laudus martyrum Primipulus D. Stephanus horu montis lux cum pro le grasset stans rectus verterus miselque fidelissimus, ardentiori pro liminis suis oraturus affectu, conatus vt oratio sua foret in celos ipsos penetraret, humili profusioque actu vtrumque corripuit genu. *Postquam genibus clamauit voce magna dicens: Domine ne statuas illi hoc peccatum.*

D. Paulus hac forma sapius orationem fundebat pro Eplianis rogaturus. *Flecto genua mea ad Patrem, &c. vt dei vobis*. Ab illis ex insula Malta discessurus: *Vestis genibus suis orauit eos omnesque suis*. Idem cum Rhodensibus, & Patarchibus fecit iam nauem conscendurus, priusquam a litore solueret. *Postis genibus in litore orauimus*. Cum sit huc genoflexio ita propria Deo, illi qui Baal vt Deum habebat eadem corporis inflexione adorabant. *Curuauerunt genua ante Baal*. Illi tantum qui Christo illudabant a Math. notantur vnum tantum flexisse genu illum adorantes. *Genoflexio ante eum illudabant*. *Aut Rex Iudaeorum*. Dixit in singulari genu: quia peruersi illi & increduli fidem non adhibebant Christo de se affirmanti quod Rex esse coeli, sed solum terrae: volentes autem hanc malo suspendere pretensionem, irrisorie & conuiose illum vt terrae Regem adorabant. Adeste modo Deo vos inuadant, quibus sufficere videtur inter omnium vnum curuare genu & hoc quidem vt figendo in terra: vt videatur hoc magis Dei quamquam esse derisionem quam pronam adorationem.

Nec similiter, cum D. Hieron. tibi satis stertiam duo curuare genua ad orandum Deum: que adorandum, si tantummodo genua sint corporis: etiam animae genua sunt. Sectenda principatiter atque in tantum Deo placebit vtrumque genu curuare, in quantum animae tuae illa curuauerit: de quibus postea, dum expendemus hanc Christi orationem. *Non sicut ego volo sed sicut tu*. Aliis sanctis non satis est hae genoflexio, sed etiam oratu in signum animae humili-

tatis totum humiliare prostermitque corpus hac tio cor- demissione potestati, quae est suprema illis possi- bilis, incomprehensam Maiestatis diuinae ma- gitudinē, & propriam imbecillitatem ita pro- strates iacuit Abraham: Sanctissimam adorans humili- Trinitatem in persona trium Angelorum sibi tatis, occurrentium. *Adorauit in terram*: & pariter pre. *Gen. 18. 9.* ces postmodum oblaturos pro quinque ciuitatibus illis Sodomorum, sic factus introducitur. *Loquar ad Dominum meum cum sim pulvis*. *Gen. 18. 27.* etiam Eodem situ legimus orantes Patrem & Filium vtrumque Tobiam viros sanctitate notissimos, dum beneficium a Deo cognoscunt accep- tum, misso sibi Raphaelo Angelo, in maximam eorum veritatem *prostrati per tres horas in fa. Tob. 11. 22.* cion. Eadem hac corporis compositione tres illi Reges Deum adorantur recentur in mundo natum, diuinam illi reuerentiam exhibentes. *Pro. Mar. 2. 11.* eidentes adorauerunt eum. Quid plura? Venerabi- les illi seniores quos vidit D. Ioan. in sua Apoca- lypsi, in conspectu diuinae Maiestatis. *Ceciderunt Apoc. 8. 11.* in facie sua.

Ad hanc nos prouocat demissionem in his verbis Prophetia regius. *Quoniam Deus magnus Domi- nus, & Rex magnus super omnes Deos, &c. In ma- nus eius ornat fuit terra, &c. Ipsius est mare, & ip- so fecit illud. & aridam fundauerunt manus eius. Venite, adoremus & proclamemus ante Dominum.* Legit D. Hieron. *Adoremus & curuimus*. Alij: *Prostramur & inuademus nos*. Tantus debetur cultus & reuerentia Regis, quanta eius est maiestas & potestas. Dei autem potestas in natura sua per omnia & in omnibus suprema creditur, quia Deus est Dominus magnus. *Deus magnus Dominus*: estque Rex super omnes qui in creaturas suas habent & Dominum: *Rex magnus super omnes Deos*. In manus sua terram continet vniuersam, creator est maris, mundi, sua datur omnipotens: suprema igitur debetur illi pronaque reuerentia. Quodcirca iustum est vt coram illo nos terrae prosternamus quantum possumus, nos terrae collidentes vel affigentes, faciem nostram in illa ponentes, indignos nos iudicantes qui faciem habeamus elatam coram tanta & suprema Dei Maiestate, summaque diuinitate.

Hoc modo se statuit Eximius Magister no- ster: non enim satis illi fuit ambo curuare genua in terra, insuper & totum prostermit corpus, di- uinamque faciem terrae contigit. *Vestis genibus in terra, insuper & totum prostermit corpus, di- uinamque faciem terrae contigit. Vestis genibus in terra, insuper & totum prostermit corpus, di- uinamque faciem terrae contigit. Vestis genibus in terra, insuper & totum prostermit corpus, di- uinamque faciem terrae contigit.* Per hoc actum exhibuit pondeat reuerentiae cultusque Patri sed matorem quom vniquam in mundo quis egerat, aut agere pote- rat: quia vt prosequitur D. Augusti. reuerentia

81
Ps 94-3
Deo

Li. 10. de. Deo exhibita non in solo consistit exteriori
 actum prosterendi se in terram: nam sapius vi-
 demus hanc reuerentiam exceptos fuisse plurimos.
 D. Tito. Hoc modo adoravit Abraham filios Heth, &
 2. 2. q. 84. Iacob fratrem suum Esau: quem cum primam
 perierat, vidit, adoravit prout sepius in terram, idem
 Gen. 33. 7. fecerunt mulieres & filij. Ita Ioseph a fratri-
 bus suis sepius honoratur. Similiter hoc fitu
 Gen. 42. 6. Ruth mulier nominatissima Booz. *Cadem in fa-
 ciem suam adoravit:* nec non sapientissima The-
 cutis Regem David, quimodò ipsa Bethsabee
 regem Salomonem filium adoravit. *Submissio
 10. Iosabe in terram vultu adoravit Regem.* Sum-
 2. Reg. 14. ma huius adorationis in extrema consistit ani-
 4. ma submissione: quæ eminentiam recognos-
 3. Reg. 1. 3. cens diuinam, & Deum vt supremum adorat col-
 litque Dominum: & hæc adoratio à Theolo-
 gis dicitur *Latria*. Hæc originem habet à cog-
 nitione Dei, tantòque maior est & profun-
 dior, quantò magitudinis illius & Maiestas
 est cognitio clarior: vnde tantò fuerunt & sunt
 actus reuerentia submissioris, quantò hæc cog-
 nitione gradu capitur altiori. Maior est illa quæ
 Deum adorant Archangeli, quam Angeli, &
 sublimior illa Principatum quam Archangelo-
 rum, quos tamen omnes superant Seraphini,
 atque inter ipsos eorum eminentior: Sicut enim
 distinctionem habent de Deo cognitionem: ita
 etiam Deum submissiori cultu honorant & reue-
 rentia. Nullus inter homines Sanctus nec An-
 geli, nec hi nec alij omnes tantam habuerant
 Maiestatis Dei cognitionem quantam solus
 Christus: vt dicere possit, *Nemo nouit Patrem
 nisi filius:* vnde animæ eius reuerentia quam
 27. oblectuabat in oratione, suprema erat, eaque tan-
 ta vt Apostolus illi adscribat illam fuisse semper
 exauditam. *Afferit Christum venisse Sacerdo-
 tem à Patre celesti consecretum, vt oraret &
 sacrificium pro nobis offerret:* eo etenim sine
 Sacerdotes instituitur, atque his omnibus vi-
 sae suæ dies impendisse, quos dicit, *carnis suæ
 dies.* *Qui in diebus carnis suæ preces supplicatio-
 nesque, &c. cum clamore valido, & lacrymis of-
 ferens.* Conctis diebus quibus vixit, inquit D.
 Ambrosius Patri orationes & sacrificia dedi-
 cavit, hæc enim fuerunt quæ ad nostram salu-
 tem est operatus. *Totum quod egit Christus preces
 sunt & supplicationes pro peccatis humani gene-
 ris.* Nominatum autem hoc egit, ita D. Thom.
 in hora passionis suæ: tunc etenim lacrymis &
 gemitibus petorauit.
 82. Exaudiuit autem eum semper Pater ob exi-
 miam supreamque reuerentiam quæ orabat, il-

lique loquebatur. *Exaudiuit est pro sua reuerentia*
 ita vnde sic D. Chrylost. *Tanta fuit eius reuerentia*
 ita ac pietas, vt ideo eum reueretur Deus. Ho-
 ius gratia numquam tulit repulsum verèque po-
 tuit effari. *Pater gratias ago tibi, quia semper me exaudi-
 audis.* Si obicitur quomodo nunc exauditur non
 fuit, quandoquidem quod petebat, vt calix tran-
 sret ab eo, nequaquam sit affectus? Respon-
 det D. Thom. Semper exauditus fuit in eo quod
 deliberatè, & voluntate determinata postulauit: de
 Vt calix transret non hoc rogauit nisi conuictus
 tionatè: *Si vis, nec fuit deliberata petio ex peti-
 parte superiori sed inferiori.* Hæc reuerentia
 hac occasione maxima fuit tamque extrema: re-
 verbis imò linguis Seraphinorum sit declarata
 ineffabilis. Si corpus suum coram Deo quomodo
 potuit prostravit in terram, faciemque illi colli-
 sit, multò magis animam suam prostravit: ta-
 taque submisit maiestati. Confidit qualis
 ram Patre suo iacet. *Positis genibus proclis in
 faciem suam videtur enim orationem suam cum
 piissimo Sacerdote Eldra sic extolli. Deus meus
 confundat & erubeat lenere faciem meam ad te.*
 de quibus postmodum. Illum ò Christiane pre-
 pende, & attende quàm iustè mundi pigritiam
 damnentur delicia, eorumque mollia ad orationem
 dum puluaria, reclinationes & fallidia ac uis
 sex, corporisque sitis tantopere à debito spe
 du alieni: vt illis non præsumere vt loquun-
 do nedum cum Regibus sed nec cum vulgaribus
 quibus magis videantur Deo illudere quam
 orate: quod factis effectus tuæ declarat oratio-
 nis, quæ nedum non exauditur, aut grata recipi-
 tur, sed sæpè Deum offendit ob grauem in ea
 iteuerentiam. O quam iustè de te cum illis po-
 puli sui senioribus conqueri possit, qui coram
 eo accedentes indecenter & commodè sedentes
 ad orationem se componebant. *Fili hominis (sic
 ipse Propheta suo Ezechiel) seniores domus
 rael venerunt ad me, vt interrogarem me, & se-
 derunt coram me.* Tuam quero censuram quam
 peccata tanta meretur inurbanitas, nisi vt illos
 reuerentiam à facie mea, vt non solum petita non
 obtemperant, sed etiam quod habent eis susceperat.
 Interrogatus non respondit eis. Ex magistro illo
 dohilimo addisce qua corporis compositione
 te deceat in conspectu Dei vacare orationi. Audi
 D. Cyprianum te monentem. *Sit erantibus sermo
 & precatio cum disciplina, quietem continentium
 pudorem. Cogitemus nos sub conspectu Dei stare,
 placendum esse diuini oculis & habitum corporis
 & modo vocis. Illic assistit saltem ea reuerentia
 & compositione modestus coram Deo, sine qua
 aditæ*

aditate non presumeres Regi sed nec cuilibet viro dignitate Palmatio.

§. 33. Pater mi: Abba pater. Orat. Deum appellans Patrem ut fiduciam in nostris excitet orationibus; & cum lacrymis, qua illam adurgens: mysticum est illud: Abba pater.

tanquam ad patrem accederemus: Si namque hic ad tuum recurris fiducia plenus, eo solo quod tuum esse patrem intelligas, & hoc tibi sufficit ut perfecte securus sis, quod accedenti tibi necessitate obruto postulata recedet, vel illud quod magis in tuum ceter commedum & utilitatem: quanto magis cum illa tibi recurendum est ad Patrem illum ita amabilem: non enim amor est omnium parentum amor huic si comparetur? Quanto magis Pater vester de celo dabit Spiritum bonum petentibus scilicet. Notanda sunt hæc verba, Pater de celo: Pater plenus misericordia qui regnat in celo, potentia infinitus, diuitiis immensus, & visceribus benignus cœlestibus, patribus his terrenis, quibus terrena sunt viscera, ac proinde aliquando conflictata & arida, minime conferendus.

Breue proponit D. Bernard. argumentum de oratione, atque tres defectus in causa esse quod Tres de oratio: modicum fortitatur effectum: hi sunt, factus in Tepiditas; Temeritas & Timor. Oratio tepida oratione, ea est quam ordinariè de promissis paruo ferventem Spiritu, in minori desiderio, languente pida sit, anima, distracta mente paruaque corporis commiserata positione, nullo fervore, nulla deuotione commendabilem, sed cui de ore mortua verba delabuntur. Quas vires hæc habebit oratio? Quale robur habet illa sagitta quam sursum emittis explosam de actu languide tenso & enervosof? Ventus illum deturbabit, ne verearis quod sursum aëra petens euolabit. Tepida oratio in ascensu languet & desit, eo quod non habeat vigorem.

Non sic orandum non sic. Fortiter ora (sic mo. D. Bernard. D. Augustin. Comitem Bonifacium) & sic Sermon. 4. d. Dio quod habes in psalmo: De necessitatibus meis Quadam erue me Domine Diuinum auxilium implorandum ad finem. est non remissè confirmat D. Basilus. a. Talis D. Nov. 6. etat Davidis oratio, quæ cœlesti attraxit sibi Epistol. 70. subdit: hoc etenim indicat hac formâ loquen. ad David. di. Os meum aperui, & attraxi spiritum: nam vt Tom. 2. ante notauimus, os aperire in S. Litteris, loqui Apud D. est cum affectu & animo: idcirco namque D. Thom. 2. 2. Matthe. significatur affectum & animum, q. 83. a. 19 quo Christus loquebatur legem suam mundo Esal. 118. promulgans Euangelium sic ait: Aperiens os suum docebat eos. Matt 5. 2.

Oratio temeraria eorum est quorum corda sceleribus fœtent, qui que Dei prouocant iram, coram eo nullâ præmissa penitentiâ libellos offerunt supplices, quales erant illi de populo suo facti: quos Deus Isaac vati præcipit, a præterè reprehendat: censebant enim non seuen sibi à Deo illatam iniuriam, dum eorum noluit vel

¶ Quid sitam Dominus orditur orationem more eloquentissimi oratoris, captando beneuolentiam & attentionem verbis suauibus, vrbis & blandis, quæque summam declarant confidentiam, qualis est filij ad ostium patris sui accedentis. Abba Pater. Verbum hoc, Abba, dicitur D. Hier. & D. Aug esse Hebraicum, & idem significare quod in Græco & in Latino dicitur Pater, & D. Marc. Euangelista Christum dixisse vtrumque, commemorat: Abba pater, in vno nomine duabus vultur linguis. Non vitium incurrit quod dicitur latine Bartologia, sed cum præclaro mysterio: voluit enim per hoc declarare quod se conspectu Patris sui cœlestis offerret iam tristitem, patientem agoniam, potiusque optatum pro vtroque populo Hebraico & Gentili, quodque vtriusque idioma loqueretur, quæ de causa etiam dicit quodam Apollolus Paulus committere ambo hæc verba coniungeret, quamuis idem significancia. Hæc est Abba, Hebraice loquuntur D. August. q. ad latine pater, & fortasse Dominus propter aliquod Sacramentum vtrumque dicit, vicens ostendere se illam vrbisiam in persona vtriusque, id est Ecclesiæ suscepisse, cui factus est angularis lapis: vniuersis autem partem ex Hebraicis ad quos pertinet quod ait Abba, partem ex Gentilibus ad quos pertinet quod ait pater: Etiam Paulus Apollolus non prætermittens hoc Sacramentum, in quo clamamus inquit Abba pater. Hebraice & Græce loquitur loquitur D. Hier. quia non est dicitur iudæi & Græci.

Vltus est hoc verbo cœlestis hic magister non permittens vt eodem in nostris vram orationibus, quæcum hic possit esse prologus: Pater noster. Duabus de causis. Prima vt in cordibus nostris infirmis & languentibus securam excitet fiduciam: nihil etenim illam excitat in aliquo ita vram & securam, quam nosse quod ille, in cuius manu suam contemetur remedium, proprius fit sibi pater. Hoc argumentum Saluator semper assumit vt nos redderet in nostris orationibus confidentes, dicendo & adhortando vt ad Deum